

Notă despre ședința Comisiei istoricilor români și slovaci. Bratislava, 28-30 mai 2008

Între 28-30 mai 2008 s-a întrunit în capitala Slovaciei, Bratislava, *Comisia de istorie româno-slovacă*. Comisia de istorie româno-slovacă funcționează din anul 1996 sub patronajul Academiei Române și al Academiei Slovace de Știință. Conform uzanțelor, discuțiile din cadrul întrunirii s-au îndreptat în două direcții principale: o sesiune de comunicări pe o temă dată și discuțiile interne în cadrul Comisiei.

Secția română a fost condusă de prof. dr. Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române și președintele părții române; și prof. dr. Eva Mârza, secretar științific. Au participat: prof. dr. Vasile Pușcaș și prof. dr. Vasile Vese. Secția slovacă a fost condusă de PhDr. Milan Krajčovič, DrSc., președintele părții slovace, PhDr. Peter Kartous, CSc., vicepreședinte și docent dr. Ján Kerďo CSc. Au mai participat cu contribuții, conform programului simpozionului, PhDr. Michal Štefanský CSc., PhDr. Stanislav Sikora CSc, PhDr. Miroslav Londák CSc., PhDr. Elena Londáková CSc. și PhDr. Jozef Žatkuliak CSc.

Lucrările Comisiei au fost deschise de președinții celor două secțiuni. Milan Krajčovič a rostit cuvinte de salut adresate delegației române, referenților și oaspeților participanți la reuniune. Domnul academician Nicolae Edroiu a mulțumit părții slovace pentru pregătirea celei de a VIII-a întruniri, ca și pentru programul științific anunțat. La deschiderea sesiunii de comunicări a participat și reprezentantul Ambasadei României, care a rostit un cuvânt de salut și a făcut, totodată, invitația participanților pentru o vizită protocolară la Ambasada României de la Bratislava. În cadrul întrunirii a avut loc al optulea simpozion cu tema: *Încercări de reformare a blocului răsăritean din anul 1968. Condiții și urmări*.

De fapt, în anul 2008 s-a împlinit 40 de ani de la desfășurarea evenimentelor triste de pe întregul teritoriu al fostei Cehoslovacii. Pe această temă principală s-au axat și comunicările susținute timp de două zile de participanții la sesiunea care s-a desfășurat în tradiționalele spații ale Academiei Slovace de Științe de pe Klemensova. Referatele au reprezentat o contribuție reală la cercetarea științifică, istoriografică a perioadei numite „Primăvara de la Praga 1968”, ca și a perioadei dinainte și de după eveniment (1967-1970), înregistrând informații despre încercările de reformare și despre finalitatea tragică prin ocuparea Cehoslovaciei, urmată de 20 de ani de regim de normalizare. Pe baza celor mai noi cercetări științifice și folosind metoda de comparație, s-au analizat teme importante pentru relații slovaco/cehoslovaco-românești dintre anii 1967-1970, în contextul mai larg al istoriei Europei Centrale. În mai multe referate s-a acordat atenție deosebită percepției evenimentelor din Cehoslovacia în România. Un important punct de vedere au oferit și două referate privind reformele economice și viața culturală în Slovacia anului 1968. În final, consecința încercărilor reformiste a fost ocuparea Cehoslovaciei din august 1968. Perioada așa-numitei normalizări a fost tratată într-un referat privind problema slovacă a anilor 1970-1980.

Din punct de vedere al abordării duale privind dezbaterea Comisiei, au fost din nou susținute contribuții analitice din istoriografia ambelor țări și din istoria fondurilor arhivistice, prezentându-se modalitățile de cercetare de arhivă. Lucrările

prezentate urmează să fie publicate în revista Institutului de Istorie SAV, în *Historický časopis*, așa cum s-a practicat și la sesiunile trecute.

La ședința internă a Comisiei s-au tratat și soluționat problemele organizatorice și perspectivele colaborării. În același context, președintele părții slovace, PhDr. Milan Krajčovič DrSc., a anunțat retragea sa din motive personale de la conducerea Comisiei, Domnia Sa fiind primul președinte al părții slovace și organizatorul activității Comisiei pe premise noi după anul 1990, împreună cu domnul Academician Pompiliu Teodor.

Comisia a constatat că noile condiții politice din țările noastre și intrarea în Uniunea Europeană solicită intensificarea colaborării științifice. De aceea, este necesară sporirea numărului stagiilor de cercetare și adâncirea studiului relațiilor istorice comune cu noi aspecte; Comisia se întrunește și pe mai departe, din doi în doi ani; ambele părți au acceptat sistemul dual privind temele de cercetare, anume elaborarea referatelor din domeniul științific și al cercetării științifico-informaționale. Comisia a constatat că această abordare este convenabilă și funcționează bine; ambele părți s-au angajat că vor prezenta regulat informări despre lucrările științifice ale Comisiei în reviste de specialitate din ambele țări și vor face referiri și la rezultatele lucrărilor interne ale Comisiei. Se va încuraja și recenzarea cărților de specialitate.

În ceea ce privește colaborarea viitoare dintre cele două părți ale Comisiei de Istorie, în anul 2010 urmează să aibă loc cea de-a noua întrunire. Tema lucrărilor nu a fost încă stabilită, deoarece partea slovacă nu avea numit un președinte, astfel Protocolul final a lăsat loc hotărârii ulterioare.

Eva Mârza